

การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะ การบำบัดฟื้นฟูผู้ป่วยเด็กที่ถูกกระทำด้วยความรุนแรง ของบุคลากรบ้านพักเด็กและครอบครัว

อารยา ผลธัญญา¹ ณัฐวัฒน์ ล่องทอง^{1*} ทศนีย์ หอมกลิ่น¹

Received: 9 กรกฎาคม 2563

Revised: 12 ธันวาคม 2563

Accepted: 14 ธันวาคม 2563

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะการบำบัดฟื้นฟูผู้ป่วยเด็กที่ถูกกระทำด้วยความรุนแรงของบุคลากรบ้านพักเด็กและครอบครัว

วิธีการศึกษา การวิจัยแบบคุณภาพ เก็บข้อมูลโดยใช้วิธีการสนทนากลุ่ม (Focused Group) ในกลุ่มผู้ปฏิบัติงานบ้านพักเด็กและครอบครัว และใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) ในกลุ่มหัวหน้าบ้านพักเด็กและครอบครัว จำนวน 4 แห่ง คือ บ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดเชียงใหม่ ตาก ร้อยเอ็ด และ ระนอง เก็บข้อมูลเดือนเมษายน พ.ศ.2560

ผลการศึกษา เจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่ต้องการที่จะเรียนรู้และเข้าใจเกี่ยวกับพัฒนาการเด็ก โรคทางจิตเวชที่พบบ่อยในกลุ่มเด็กที่ถูกกระทำรุนแรง การคัดกรองความผิดปกติทางจิตใจ วิธีการให้การปรึกษาเด็กที่ถูกกระทำด้วยความรุนแรง นอกจากนี้ยังมีความต้องการเรียนรู้วิธีการดูแลจิตใจของตนเองเมื่อต้องปฏิบัติงานร่วมกับเด็กที่ถูกกระทำด้วยความรุนแรง

สรุป ผลการศึกษานี้เป็นประโยชน์ในการพัฒนาหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทักษะการบำบัดฟื้นฟูผู้ป่วยเด็กที่ถูกกระทำด้วยความรุนแรงของบุคลากรบ้านพักเด็กและครอบครัว

คำสำคัญ ความต้องการจำเป็น การบำบัดฟื้นฟูผู้ป่วยเด็ก การทารุณกรรมเด็ก ความรุนแรง บ้านพักเด็กและครอบครัว

¹ ภาควิชาจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

* ผู้รับผิดชอบบทความ

The Need Assessment for Improving Rehabilitation Skills for Working with Children Exposed to Violence Among Staff of Shelter for Children and Families

---

Araya Pontanya¹ Nathawat Longthong^{1*} Tassanee Homklin¹

Received: 9 July 2020

Revised: 12 December 2020

Accepted: 14 December 2020

ABSTRACT

Objective : To study the needs of staff in Shelter for Children and Families for improving the rehabilitation skills for working with children who were exposed to violence.

Materials and methods : This study was a qualitative research. Focused group discussions were conducted with participants from both Interdisciplinary team and non-interdisciplinary team. Additionally, in-depth interviews were conducted with leaders of staff. All data were collected from Shelter for Children and Families in Chiang Mai, Tak, Roi Et and Ranong during April, 2017.

Results : Most of the participants reported the needs to understand and be trained in child development, mental disorders commonly found in victims of child abuse, screening methods for mental health disorders, counseling skills for working with abused child. Moreover, the participants expressed their needs to learn self-care method after working with children exposed to violence.

Conclusion : The findings of this study would be the important information for developing the training program for improving rehabilitation skills for staff in Shelter for Children and Families working with children exposed to violence

Keywords: Need Assessment, Child Rehabilitation, Child Abuse, Violence, Shelter for Children and Families

---

¹ Department of Psychology, Chiang Mai University

* Corresponding author

บทนำ

บ้านพักเด็กและครอบครัว กรมกิจการเด็กและเยาวชน กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นหน่วยงานแรกเริ่มที่ให้บริการแก่เด็กและครอบครัวที่ประสบปัญหาสังคมในรูปแบบต่างๆ ทั้งการถูกทอดทิ้ง การตั้งครรภ์นอกสมรส การถูกใช้แรงงาน รวมไปถึงปัญหาจากการถูกกระทำด้วยความรุนแรงในรูปแบบต่างๆ (ประพล มลิทธจินดา, ไซยา ยัมวิไล, อลงกต แพนสนธิ, 178,2559) โดยภารกิจสำคัญของบ้านพักเด็กและครอบครัว คือ การให้ความคุ้มครอง ฟื้นฟู เยียวยาเด็ก และครอบครัวที่ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในขณะที่ยังอาศัยอยู่ในบ้านพักเด็กและครอบครัว ในปัจจุบันบ้านพักเด็กและครอบครัวได้มีการดำเนินการจัดตั้งครบทั้ง 77 จังหวัดในประเทศไทย เพื่อให้บริการผู้เดือดร้อนและประสบปัญหาทางสังคมในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งมีแนวโน้มของปัญหาที่มีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น จึงทำให้เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในบ้านพักเด็กและครอบครัวจำเป็นต้องมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนที่ถูกกระทำด้วยความรุนแรงเพิ่มมากขึ้นตามไปด้วย เพื่อนำไปใช้ในการปฏิบัติงานให้ความช่วยเหลือเด็กและเยาวชนให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น กรมกิจการเด็กและเยาวชน จึงเห็นความสำคัญในภารกิจนี้และได้กำหนดให้มีการจัดทำหลักสูตรการฝึกอบรมเกี่ยวกับการบำบัดฟื้นฟูเยียวยาเด็กที่ถูกกระทำด้วยความรุนแรงสำหรับเจ้าหน้าที่บ้านพักเด็กและครอบครัว โดยร่วมมือกับคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยใช้งบประมาณของกรมกิจการเด็ก กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เพื่อศึกษาและดำเนินการเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพื่อหาความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรมสำหรับหลักสูตรการบำบัดฟื้นฟูเยียวยาเด็กที่ถูกกระทำด้วยความรุนแรง เพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลในการออกแบบหลักสูตรที่สามารถตอบสนองความต้องการจำเป็นของเจ้าหน้าที่บ้านพักเด็กและ

ครอบครัวในการบำบัดฟื้นฟูเยียวยาเด็กที่ถูกกระทำด้วยความรุนแรง การศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะการบำบัดฟื้นฟูเยียวยาเด็กที่ถูกกระทำด้วยความรุนแรงของบุคลากรบ้านพักเด็กและครอบครัวครั้งนี้ จึงเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อจัดทำหลักสูตรการบำบัดฟื้นฟูเยียวยาเด็กที่ถูกกระทำด้วยความรุนแรงสำหรับบุคลากรบ้านพักเด็กและครอบครัว การวิจัยครั้งนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะการบำบัดฟื้นฟูเยียวยาเด็กที่ถูกกระทำด้วยความรุนแรงของบุคลากรบ้านพักเด็กและครอบครัว

วัสดุและวิธีการศึกษา

วิธีการศึกษาครั้งนี้ใช้วิธีการสนทนากลุ่ม (Focused group) ในกลุ่มผู้ปฏิบัติงาน และใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (Depth Interview) ในกลุ่มหัวหน้าบ้านพักเด็กและครอบครัว กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง โดยใช้เกณฑ์คัดเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูล จากการประเมินของคณะทำงานของกรมกิจการเด็ก กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ว่ากลุ่มผู้ให้ข้อมูลเป็นหน่วยงานที่เป็นตัวแทนของกลุ่มที่ทำงานกับเด็กที่ถูกกระทำด้วยความรุนแรง กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย บุคลากรจากบ้านพักเด็กและครอบครัว จำนวน 4 แห่ง ประกอบด้วย บ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดเชียงใหม่ บ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดตาก บ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดร้อยเอ็ด และบ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดระนอง การเก็บข้อมูลทีมผู้วิจัยเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ และดำเนินกระบวนการกลุ่ม มีการบันทึกเสียง การสังเกต การจดบันทึกภาคสนามขณะที่ทำการสัมภาษณ์ และดำเนินกระบวนการกลุ่มจากบ้านพักเด็กและครอบครัวแต่ละแห่ง และวิเคราะห์ข้อมูลจากแนวทางสัมภาษณ์ (Interview Guideline) โดยใช้ข้อคำถามปลายเปิดเพื่อเอื้อให้ผู้ให้ข้อมูลสามารถอธิบายเล่าเรื่อง

หรือให้ความเห็นได้อย่างอิสระ ซึ่งคำถามมีลักษณะที่ยืดหยุ่นทั้งจำนวนข้อ การลำดับคำถาม การใช้ภาษาตามความเหมาะสม และใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) เพื่อสร้างประเด็นสรุปที่สำคัญจากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ช่วงเวลาเก็บข้อมูลคือช่วงเดือนเมษายน พ.ศ.2560 หลังจากนั้นคณะผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาทบทวนเพื่อกำหนดประเด็น จัดลำดับข้อมูลตามประเด็นที่สัมภาษณ์และดำเนินกระบวนการกลุ่ม กรองหาประเด็นที่สำคัญ และสรุปผลความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะการบำบัดฟื้นฟูผู้ป่วยเด็กที่ถูกกระทำด้วยความรุนแรง

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ตาราง 1 ข้อมูลทั่วไป

สถานภาพส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
หญิง	36	69.2
ชาย	16	30.8
บ้านพักเด็กและครอบครัว		
เชียงใหม่	14	26.9
ตาก	13	25.0
ระนอง	13	25.0
ร้อยเอ็ด	12	23.1
ตำแหน่ง		
หัวหน้าบ้านพักเด็กและครอบครัว	3	5.8
กลุ่มสหวิชาชีพ ได้แก่ นักพัฒนาสังคม นักจิตวิทยา และ นักสังคมสงเคราะห์	27	51.9
เจ้าหน้าที่ที่ไม่ใช่สหวิชาชีพ ได้แก่ พนักงานขับรถ แม่ครัว เจ้าหน้าที่ทำความสะอาด	22	42.3
รวม	52	100.0

จากตาราง 1 อธิบายได้ดังนี้ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีจำนวน 36 คน และเป็นเพศชาย จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 69.2 และ 30.8 ตามลำดับ โดยเป็นเจ้าหน้าที่บ้านพักเด็กและครอบครัว จังหวัดเชียงใหม่ 14 คน ตาก จำนวน 13 คน ระนอง 13 คน และร้อยเอ็ด 12 คน คิดเป็นร้อยละ 26.9 25.0

ผล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนาทักษะการบำบัดฟื้นฟูผู้ป่วยเด็กที่ถูกกระทำด้วยความรุนแรงของเจ้าหน้าที่บ้านพักเด็กและครอบครัว ประกอบด้วยหัวข้อดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความต้องการในการพัฒนาทักษะการบำบัดฟื้นฟูผู้ป่วยเด็กที่ถูกกระทำด้วยความรุนแรงของเจ้าหน้าที่บ้านพักเด็กและครอบครัว

25.0 และ 23.1 ตามลำดับ โดยส่วนใหญ่เป็นกลุ่มสหวิชาชีพ จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 51.9 รองลงมาเป็นเจ้าหน้าที่ที่ไม่ใช่สหวิชาชีพ จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 42.3 และเป็นหัวหน้าบ้านพักเด็กและครอบครัว จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 5.8 ของจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะการบำบัดฟื้นฟูเยียวยาเด็กที่ถูกกระทำด้วยความรุนแรงของเจ้าหน้าที่บ้านพักเด็กและครอบครัว

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากหัวหน้าบ้านพักเด็กและครอบครัว พบว่า หัวหน้าบ้านพักเด็กและครอบครัวตระหนักถึงความสำคัญของการบำบัดฟื้นฟูเยียวยาเด็กที่ถูกกระทำด้วยความรุนแรง โดยให้ความคิดเห็นว่า ความรู้เกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือทางด้านจิตใจเป็นสิ่งสำคัญ

สำหรับการทำงานในบ้านพักเด็กและครอบครัวทั้งกลุ่มสหวิชาชีพและไม่ใช้กลุ่มสหวิชาชีพ โดยการบำบัดฟื้นฟูทางจิตใจเป็นงานหนึ่งที่มีการดำเนินการอยู่แล้ว และคิดว่าความต้องการของกลุ่มผู้ปฏิบัติงานในบ้านพักเด็กและครอบครัวมีแตกต่างกัน และมีความเห็นที่สอดคล้องกันในประเด็นเกี่ยวกับความต้องการด้านความรู้ ทักษะและทัศนคติเกี่ยวกับการบำบัดฟื้นฟูเยียวยาเด็กที่ถูกกระทำด้วยความรุนแรง ตามตาราง 2

ตาราง 2 ผลการวิเคราะห์ความต้องการในการพัฒนาทักษะการบำบัดฟื้นฟูเยียวยาเด็กที่ถูกกระทำด้วยความรุนแรงของเจ้าหน้าที่บ้านพักเด็กและครอบครัวของกลุ่มหัวหน้าบ้านพักเด็กและครอบครัว

ความต้องการ	รายละเอียด
1. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับทักษะและเทคนิคในการสื่อสาร	ควรมีความรู้เกี่ยวกับการสื่อสารที่เหมาะสมกับผู้รับบริการทั้งเนื้อหาของเรื่องที่พูด ลักษณะท่าทาง และการใช้น้ำเสียง โดยต้องให้ความรู้ที่ถูกต้องรู้ว่าสิ่งใดควรพูดหรือไม่ควรพูดกับผู้รับบริการ เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการใช้คำพูดที่ไม่เหมาะสมกับผู้รับบริการ
2. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับพัฒนาการเด็ก	จะช่วยให้เจ้าหน้าที่เข้าใจธรรมชาติของแต่ละช่วงวัย ทำให้เกิดความเข้าใจ และเกิดประโยชน์ต่อการดูแลผู้รับบริการมากขึ้น เช่น หากเข้าใจว่าเด็กในแต่ละช่วงวัยสามารถทำอะไรได้บ้าง จะทำให้เจ้าหน้าที่ดูแลผู้รับบริการได้เหมาะสมมากขึ้น
3. ความรู้เกี่ยวกับปัญหาสุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่น	เนื่องจากกลุ่มเด็กและวัยรุ่นที่ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในการดูแลของบ้านพักเด็กและครอบครัวอยู่มีจำนวนมาก หากเจ้าหน้าที่บ้านพักเด็กและครอบครัวมีความรู้ จะทำให้สามารถสังเกตอาการ หรือพฤติกรรมที่ผิดปกติของผู้รับบริการได้ หากเจ้าหน้าที่ทุกคนมีความรู้เกี่ยวกับปัญหาสุขภาพจิตจะทำให้สามารถช่วยเหลือผู้รับบริการได้เร็วขึ้น และช่วยป้องกันปัญหาการแสดงพฤติกรรมรุนแรงที่อาจเกิดขึ้นได้ในบ้านพักอีกทางหนึ่งด้วย และสำหรับกลุ่มสหวิชาชีพควรมีการส่งเสริมความรู้ในเรื่องโรคจิตเวชที่พบในกลุ่มผู้ถูกกระทำรุนแรง รวมไปถึงความรู้เกี่ยวกับการใช้แบบคัดกรองปัญหาสุขภาพจิต
4. ทักษะการให้คำปรึกษาเบื้องต้น	เจ้าหน้าที่ทุกคนควรมีพื้นฐานเกี่ยวกับทักษะการให้คำปรึกษาเบื้องต้น เพื่อให้การช่วยเหลือทางด้านจิตใจแก่ผู้รับบริการ เพราะเจ้าหน้าที่ทุกคนมีโอกาที่จะพูดคุยกับผู้รับบริการ โดยในกลุ่มสหวิชาชีพต้องเข้าใจกระบวนการของการให้คำปรึกษาที่เข้มข้นมากกว่ากลุ่มเจ้าหน้าที่ที่ไม่ใช่กลุ่มสหวิชาชีพ เนื่องจากเป็นหน้าที่หลักของกลุ่มสหวิชาชีพโดยเฉพาะกระบวนการให้คำปรึกษารายบุคคล ดังนั้นการเตรียมความพร้อมให้เจ้าหน้าที่ที่มีความรู้และทักษะในประเด็นนี้จึงมีความจำเป็น

ความต้องการ	รายละเอียด
5. การเสริมพลังทางบวกสำหรับเจ้าหน้าที่	การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่บ้านพักเด็กและครอบครัวมีภาระงานมาก และต้องดูแลผู้รับบริการได้รับผลกระทบจากปัญหาหลายด้าน ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เจ้าหน้าที่เกิดความเครียดสะสม ซึ่งความเครียดที่เกิดขึ้นส่งผลเสียต่อสุขภาพ และกระทบต่อประสิทธิภาพในการทำงานของเจ้าหน้าที่ ดังนั้นในหลักสูตรควรมีการเสริมพลังทางบวกให้กับเจ้าหน้าที่เพื่อให้สามารถทำงาน และสามารถดูแลสุขภาพกายและใจของตนเองได้ ซึ่งจะทำให้เกิดผลดีต่อเจ้าหน้าที่บ้านพักเด็กและครอบครัว ทั้งด้านการงานและการใช้ชีวิตส่วนตัวต่อไป

ส่วนผลการวิเคราะห์ความต้องการในการพัฒนาทักษะการบำบัดฟื้นฟูเยียวยาเด็กที่ถูกกระทำด้วยความรุนแรงของเจ้าหน้าที่บ้านพักเด็กและครอบครัว	จากการสนทนากลุ่มของกลุ่มสหวิชาชีพ สามารถแบ่งประเด็นความต้องการได้ดังตาราง 3

ตาราง 3 ผลการวิเคราะห์ความต้องการในการพัฒนาทักษะการบำบัดฟื้นฟูเยียวยาเด็กที่ถูกกระทำด้วยความรุนแรงของเจ้าหน้าที่บ้านพักเด็กและครอบครัวของกลุ่มสหวิชาชีพ

ความต้องการ	รายละเอียด
1. ความรู้เกี่ยวกับโรคทางจิตเวช	กลุ่มสหวิชาชีพมีความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับอาการทางจิตเวช อาการที่กลุ่มสหวิชาชีพสามารถสังเกตได้ ได้แก่ ก้าวร้าว การอยู่ไม่นิ่ง อาการเครียด ผันรำย การทำร้ายตนเอง พฤติกรรมการแยกตัว เก็บตัว เหม่อลอย การเลียนแบบพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ดังตัวอย่างของการสนทนากลุ่ม “อบรม พรบ. ความรุนแรงแล้ว พอจะรู้เรื่องผลกระทบการระวาง โอกาสที่ได้ก็จะเครียดเรื่องอะไรบ้าง เคยได้ยินอาการของคนที่ได้รับ ความรุนแรงจากเวลาเราเข้าร่วมการอบรม มีโอกาสเจอลักษณะเคสเหมือนตอนที่อาจารย์สอน ตัวอย่างเช่น ซึมเศร้า นอนไม่หลับ ผวาตื่นตอนกลางคืน ใจสั่น เครียด หวาดระแวง กังวลเหมือนมีคนตาม..” รวมไปถึงการมีพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสมกับวัย ทั้งนี้ลักษณะผู้รับบริการที่กลุ่ม สหวิชาชีพมีความเห็นว่าเป็นกลุ่มที่ให้ความช่วยเหลือได้ค่อนข้างยากคือ กลุ่มวัยรุ่นที่มีปัญหาพฤติกรรม อาทิ พฤติกรรมต่อต้าน ก้าวร้าว แสดงพฤติกรรมไม่เหมาะสม และปัญหาพฤติกรรมทางเพศ ผู้ปฏิบัติงานสหวิชาชีพ ได้รับความผิดปกติ และสามารถระบุอาการในเบื้องต้นได้ จากการสังเกตพฤติกรรมที่แสดงออกของผู้รับบริการ แต่ไม่แน่ใจว่าอาการต่าง ๆ นั้นเข้าข่ายของโรคทางจิตเวชโรคใด หรือเป็นอาการทางจิตเวชหรือไม่ และในบางสถานการณ์หรือบางพฤติกรรม ยังไม่สามารถยืนยันได้ชัดว่า ผู้รับบริการมีอาการทางจิตเวชหรือไม่ ส่งผลให้ผู้รับบริการ บางรายไม่ได้รับความช่วยเหลืออย่างเหมาะสม ในกรณีที่ไม่แน่ใจว่าผู้รับบริการ มีความผิดปกติทางจิตเวชหรือไม่ กลุ่มสหวิชาชีพจะมีการประชุมเกี่ยวกับอาการของผู้รับบริการ และมีการปรึกษาเครือข่ายชุมชนที่มีความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับโรคทางจิตเวช

ความต้องการ	รายละเอียด
	โดยผู้ปฏิบัติงานทุกคน เข้าร่วมประชุมหารือเกี่ยวกับอาการของผู้รับบริการเป็นระยะ เพื่อประเมินความต้องการ ได้รับความช่วยเหลือจากผู้รับบริการ สำหรับอุปสรรค ในการช่วยเหลือผู้รับบริการที่มีอาการทางจิตเวชคือ การประสานงานเพื่อส่งต่อ ผู้รับบริการและการขาดเครื่องมือที่ได้มาตรฐานในการคัดกรองว่าผู้รับบริการคนใดที่มี โรคทางจิตเวช และต้องการได้รับความช่วยเหลือเฉพาะทาง
2. ความรู้เกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือและเยียวยาเด็กที่ถูกกระทำรุนแรง	ส่วนใหญ่บ้านพักเด็กและครอบครัว จะจัดกิจกรรมสนทนากาการที่เน้นกิจกรรม ที่ทำกิจกรรมร่วมกันของกลุ่มผู้รับบริการ ดังตัวอย่างการสนทนากลุ่มที่ว่า “กิจกรรม ส่วนใหญ่ที่ทำเป็นกิจกรรมสนทนากาการ เน้นกิจกรรมที่เป็นการปรับตัวธรรมชาติ ส่วนใหญ่ เป็นกิจกรรมวาดภาพ เราจะมุ่งหวังแค่การปรับตัว เพราะต่างคนต่างมา คนใหม่ จะไม่มีเพื่อนต้องใช้กิจกรรมปรับตัว” ส่วนการช่วยเหลือระดับบุคคลมีการให้คำปรึกษา เบื้องต้น และหากพบว่าผู้รับบริการคนใดได้รับผลกระทบจากความรุนแรงจนทำให้ สูญเสียความสามารถในการดำเนินชีวิตประจำวัน กลุ่มสหวิชาชีพจะดำเนินการส่งต่อ ผู้เชี่ยวชาญเพื่อดูแลต่อไป ทั้งนี้การบำบัดฟื้นฟูผู้เยาว์ โดยการให้คำปรึกษารายบุคคล สำหรับผู้รับบริการในบ้านพักเด็กและครอบครัวมีข้อจำกัดเนื่องจาก 1) จำนวนของ ผู้ปฏิบัติงานในสายวิชาชีพไม่เพียงพอต่อผู้รับบริการ ซึ่งจำนวนผู้รับบริการในบ้านพัก เด็กและครอบครัวมีมาก ทำให้สหวิชาชีพไม่สามารถให้ความช่วยเหลือและเยียวยาเด็ก ที่ถูกกระทำรุนแรงได้อย่างเต็มที่ 2) ภาระงานที่ได้รับมอบหมายอื่นที่ได้รับนอกเหนือจาก การปฏิบัติงานในสายวิชาชีพค่อนข้างมากทำให้ไม่สามารถให้การช่วยเหลือเยียวยาผู้รับ บริการได้อย่างต่อเนื่อง 3) ระยะเวลาของผู้รับบริการตามข้อกำหนดของบ้านพักเด็ก และครอบครัวส่งผลให้ผู้รับบริการไม่ได้รับการบำบัดและเยียวยาอย่างต่อเนื่อง ประเด็น ที่กลุ่มสหวิชาชีพให้ความสำคัญอีกประเด็นหนึ่งคือ การให้ความช่วยเหลือในภาวะฉุกเฉิน เช่น ผู้รับบริการอาละวาดอย่างไม่มีสาเหตุ ผู้รับบริการฆ่าตัวตายตนเอง หรือผู้อื่น หรือ ผู้รับบริการขู่ว่ามีพฤติกรรมพยายามฆ่าตัวตาย ซึ่งแนวทางในการปฏิบัติเพื่อป้องกัน เหตุการณ์ดังกล่าวของบ้านพักเด็กและครอบครัวทั้ง 4 แห่ง มีความรัดกุมสูงในการ ป้องกันอันตราย แต่แนวทางในการปฏิบัติเพื่อให้ความช่วยเหลือด้านจิตใจจากเหตุการณ์ ฉุกเฉินนั้นๆ ยังมีแนวทางและความรู้ไม่เพียงพอ
3. ทักษะการบำบัด และ แนวทางการให้คำปรึกษา แก่ผู้รับบริการ	กลุ่มสหวิชาชีพให้ความสำคัญกับความรู้ด้านนี้ โดยต้องการเพิ่มเติมความรู้ที่ถูกต้องตาม หลักการเกี่ยวกับ ทักษะการให้คำปรึกษา ตลอดจนการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับ ผู้รับบริการ ทักษะในการสื่อสารกับผู้รับบริการ ทักษะในการให้ความช่วยเหลือ ด้านการปรับตัวของผู้รับบริการ และการทำความเข้าใจปัญหาของผู้รับบริการ เพื่อให้ ผู้ปฏิบัติงานสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น กลุ่มสหวิชาชีพ ให้ความเห็นเพิ่มเติมว่า ควรมีการเน้นย้ำเกี่ยวกับความเหมาะสมของเนื้อหาในการพูดคุย

ความต้องการ	รายละเอียด
	ระหว่างผู้รับบริการ และเจ้าหน้าที่ เนื่องจากการพูดคุยอาจทำให้เกิดความกระทบกระเทือนต่อจิตใจของผู้รับบริการเพิ่มมากขึ้น ซึ่งควรมีการให้แนวทางเกี่ยวกับสิ่งที่ต้องระมัดระวังในการดูแลกลุ่มเด็กที่ถูกกระทำรุนแรงด้วย ดังตัวอย่าง “เรื่องของความรู้ในการบำบัดฟื้นฟูไม่มีเลย อย่างเคสที่อยู่ในบ้านเราไม่มีอะไรทำ เพราะว่าเราไม่มีกิจกรรมที่จะให้เขาทำในระหว่างที่อยู่ แต่กิจกรรมจะเป็นลักษณะช่วยเหลือเช่น ไปพบแพทย์ แจ้งความ ตรวจร่างกาย แต่กิจกรรมเรื่องของการบำบัดฟื้นฟูจริง ๆ เรายังไปไม่ถึง เรื่องการบำบัดฟื้นฟูเราไม่มีเลย เราแค่การจัดการเบื้องต้นได้ หรือได้รับคำแนะนำจากจิตแพทย์ คุณหมอจะโปรแกรมมา แต่ส่วนคนที่รับโปรแกรมมา ไม่สามารถทำได้เต็มที่ เช่น การให้คำปรึกษาเชิงลึก แล้วการปรึกษาเชิงลึกคืออะไร แต่หากเรามีตัวคนและ วิธีการในการบำบัดฟื้นฟู ก็คิดว่าน่าจะช่วยให้ได้เยอะ” “อยากให้มีการเสริมสร้างทักษะในการให้การคำปรึกษา โดยเฉพาะกลุ่มเด็กที่ถูกกระทำด้วยความรุนแรงซ้ำแล้วซ้ำเล่า ก่อนที่จะถูกดำเนินการในกระบวนการต่าง ๆ เด็กต้องอยู่กับเรา ไม่แน่ว่าจะมีการพูดคุยเพื่อสนับสนุน ช่วยเหลือเด็กในด้านนี้” “บางครั้งคิดว่า เราจะพูดคุยกับเด็กดี เช่น คำพูดแบบไหนที่ไม่กระทบกระเทือนต่อเด็ก การปฏิบัติแบบไหนที่ไม่กระทบกระเทือนจิตใจต่อเด็ก เช่น พูดอย่างไรไม่ให้เด็กซึมเศร้ากว่าเดิม หรือทำให้เด็กรู้สึกแย่กว่าเดิม”
4. ความรู้ด้านจิตวิทยาพัฒนาการ	กลุ่มสหวิชาชีพต้องการทบทวน และเพิ่มเติมความรู้เกี่ยวกับจิตวิทยาพัฒนาการ โดยเฉพาะพัฒนาการในช่วงวัยเด็ก และวัยรุ่นซึ่งเป็นช่วงวัยที่มีจำนวนผู้รับบริการมากกว่าช่วงวัยอื่นๆ ทั้งนี้การมีความรู้ดังกล่าวจะทำให้สามารถดูแลผู้รับบริการในวัยเด็กและวัยรุ่นได้อย่างเหมาะสมกับความต้องการตามช่วงวัยมากขึ้น
5. ความรู้เกี่ยวกับโรคทางจิตเวช	กลุ่มสหวิชาชีพต้องการความรู้เกี่ยวกับอาการ หรือพฤติกรรมที่บ่งชี้ถึงความผิดปกติทางด้านจิตใจที่ควรให้ความสนใจเป็นพิเศษ โดยเฉพาะความผิดปกติเกี่ยวกับอาการของเด็กที่ถูกกระทำด้วยความรุนแรง ทั้งนี้เพื่อการช่วยเหลือในการส่งต่อผู้รับบริการที่ต้องการความช่วยเหลือให้กับผู้เชี่ยวชาญได้อย่างทันท่วงที นอกจากนี้ยังมีความต้องการความรู้เกี่ยวกับโรคทางจิตเวชที่พบบ่อย เช่น โรคซึมเศร้า โรคสมาธิสั้น โรคการเรียนรู้บกพร่อง และปัญหาพฤติกรรมที่พบบ่อยในกลุ่มวัยรุ่น เป็นต้น ดังตัวอย่าง “มีเคสหนึ่งที่ดูแลอยู่ตอนนี้ ไม่เข้าใจว่าเป็นอะไร แต่รู้ว่าไม่ปกติ เช่น อยู่ดีๆ จะลืมนก ลืมตรงหน้า อยู่ดีๆ อยากจะกรี๊ดร้องกรี๊ดเลย ไม่รู้จะทำยังไง” “บางทีก็ไม่รู้ว่าโรคทางจิตเวชกับความบกพร่องทางพัฒนาการของเด็กมันเหมือนกันมั้ย เด็กแอลดี เด็กออทิสติกนี้เป็นโรคมั้ย เป็นโรคทางจิตเวชมั้ย” “ความรู้ทางโรคจิตเวชไม่ได้มีทุกคน แต่ว่าเรื่องของอาการเคส เราจะมี conference ประจำสัปดาห์ เพื่อให้ทุกคนรู้ปัญหาของเคส เพราะเราเปลี่ยนกันอยู่แรม ทุกคนจะได้

ความต้องการ	รายละเอียด
	เจอเคส จะมีประชุมโดยที่เจ้าของเคสจะอธิบายรายละเอียด ทั้งอาการเคส บุคคลภายนอก เวลาประชุม ทุกคนจะมาหมดเลย แม้กระทั่งแม่บ้าน”
6. ความรู้และวิธีใช้แบบคัดกรองความผิดปกติทางด้านจิตใจ	ควรมีเครื่องมือมาตรฐานที่สามารถใช้ได้ในทุกกลุ่มวิชาชีพในการคัดกรองเบื้องต้นเกี่ยวกับปัญหาพฤติกรรม อารมณ์และจิตใจของผู้รับบริการ ซึ่งเครื่องมือดังกล่าวจะช่วยให้นักปฏิบัติงานสามารถให้ความช่วยเหลือได้ถูกต้องตามลักษณะอาการที่ผู้รับบริการแสดงมากขึ้นและมีความมั่นใจในการให้ความช่วยเหลือผู้รับบริการมากขึ้นด้วย
7. ความรู้เกี่ยวกับการปฐมพยาบาลเบื้องต้น	เมื่อมีเหตุสุดวิสัยเกิดขึ้นในบ้านพักเด็กและครอบครัว เจ้าหน้าที่บ้านพักทุกคนควรมีความรู้เกี่ยวกับการปฐมพยาบาลเพื่อช่วยชีวิตในเบื้องต้น ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญมากในการปฏิบัติงานในบ้านพัก ทั้งนี้ต้องอาศัยเจ้าหน้าที่ทางการแพทย์ในการให้ความรู้โดยตรง
8. ความรู้เกี่ยวกับการปฐมพยาบาลทางจิตใจเบื้องต้น	ผู้ปฏิบัติงานในกลุ่มสหวิชาชีพต่างเคยมีประสบการณ์ที่คล้ายคลึงกันเกี่ยวกับการแสดงอาการหรือพฤติกรรมที่ผิดปกติของผู้รับบริการ เช่น การอาละวาด กรีดร้อง โดยไม่มีสาเหตุ การขู่ทำร้ายตนเอง ตลอดจนพฤติกรรมแยกตัว เก็บตัว ไม่ยอมพูดกับใครของผู้รับบริการ ซึ่งในบางสถานการณ์ผู้ปฏิบัติงานเกิดความไม่แน่ใจว่าตนเองต้องให้ความช่วยเหลืออย่างไร หรือไม่รู้ว่าอะไรที่ควรทำ หรือไม่ควรทำตามหลักการให้ความช่วยเหลือทางใจในภาวะฉุกเฉิน จึงมีความต้องการความรู้ในประเด็นดังกล่าวเพิ่มเติม
9. สื่อการจัดกิจกรรมสำเร็จรูป	สื่อการจัดกิจกรรมสำเร็จรูป สำหรับในประเด็นนี้พบว่า มีบ้านพักเด็กและครอบครัวจำนวน 1 แห่ง ที่มีความต้องการสื่อสำเร็จรูปในการจัดกิจกรรมให้แก่ผู้รับบริการ เช่น สื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ สำหรับเด็ก รวมถึงสื่อที่เกี่ยวข้องกับการให้ความรู้ทางด้านจิตวิทยา

ตาราง 4 ผลการวิเคราะห์ความต้องการในการพัฒนาทักษะการบำบัดฟื้นฟูเยาวชนเด็กที่ถูกกระทำด้วยความรุนแรงของกลุ่มเจ้าหน้าที่บ้านพักเด็กและครอบครัวที่ไม่ใช่สหวิชาชีพ

ความต้องการ	รายละเอียด
1. ความรู้เกี่ยวกับการสื่อสารที่เหมาะสมกับผู้รับบริการ	การสื่อสารที่เหมาะสมจะทำให้เจ้าหน้าที่ที่มีความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้รับบริการซึ่งจะทำให้สามารถดูแลผู้รับบริการได้มากขึ้น และในบางครั้งเจ้าหน้าที่เกิดความไม่มั่นใจเกี่ยวกับวิธีการพูดคุยเพื่อให้ผู้รับบริการเกิดความผ่อนคลายจึงมีความต้องการทราบเกี่ยวกับหลักการในการสื่อสารที่เหมาะสมกับผู้รับบริการ ดังตัวอย่าง “อยากจะช่วยให้เคสสบายใจ บางทีก็กลัวจะพูดยังไง ค่อยไปนานๆ ผมก็จะโกรธ ไมไ่เพราะไม่รู้จะพูดยังไงกับเด็กดี แต่จริงๆ ก็อยากช่วย หวังคืนันแหละ”

ความต้องการ	รายละเอียด
2. ทักษะในการให้คำปรึกษาเบื้องต้น	แม้ว่าการให้คำปรึกษาจะไม่ใช่งานหลักของเจ้าหน้าที่ในการทำงานแต่การมีความรู้เกี่ยวกับทักษะในการให้คำปรึกษาเบื้องต้นจะทำให้เจ้าหน้าที่บ้านพักเด็กและครอบครัวสามารถให้ความช่วยเหลือด้านจิตใจได้ในระดับหนึ่งก่อนที่จะส่งต่อไปยังกลุ่มสหวิชาชีพ เนื่องจากในการอาศัยในบ้านพักเด็กและครอบครัวของผู้รับบริการนั้นจะมีโอกาสพูดคุยกับเจ้าหน้าที่ที่ไม่ใช่สหวิชาชีพค่อนข้างมาก ดังนั้นความรู้ดังกล่าวจึงมีความจำเป็นสำหรับกลุ่มเจ้าหน้าที่บ้านพักเด็กและครอบครัวเช่นกัน ดังตัวอย่าง “ส่วนใหญ่ก็จะใช้วิธีใจแลกใจ พูดยกบ้างผัดบ้าง เหมือนเรารคุยกับลูก แต่บางทีก็ช่วยได้ บางทีก็ต้องเปลี่ยนคนมากคุย ไม่ได้จริง ๆ ก็ส่งกลุ่มสหวิชาชีพ”
3. ความรู้ด้านจิตวิทยาพัฒนาการ	กลุ่มเจ้าหน้าที่บ้านพักเด็กและครอบครัวมีความต้องการเพิ่มเติมความรู้เกี่ยวกับจิตวิทยาพัฒนาการ โดยเฉพาะพัฒนาการในช่วงวัยเด็กและวัยรุ่นซึ่งจะช่วยให้เจ้าหน้าที่สามารถให้การดูแลและตอบสนองต่อความต้องการของผู้รับบริการได้เหมาะสมตามวัยของผู้รับบริการ ดังตัวอย่าง “ส่วนใหญ่ใช้สัญชาตญาณความเป็นแม่ หรือใช้ประสบการณ์ของการที่มีลูก แต่ก็ไม่รู้ว่าจะอะไรถูกอะไรผิด ไม่มั่นใจถ้ารู้มากขึ้นก็จะดี”
4. ความรู้เกี่ยวกับโรคทางจิตเวช	สำหรับประเด็นที่เกี่ยวข้องกับความรู้เรื่องโรคทางจิตเวชที่กลุ่มเจ้าหน้าที่บ้านพักเด็กและครอบครัวต้องการเพิ่มเติม คือ ลักษณะอาการหรือพฤติกรรมที่ชัดเจนซึ่งสามารถบอกได้ว่าผู้รับบริการมีความผิดปกติทางด้านจิตใจที่ควรให้ความสนใจเป็นพิเศษ โดยเฉพาะความผิดปกติเกี่ยวกับอาการในเด็กที่ถูกกระทำด้วยความรุนแรง ทั้งนี้เพื่อการช่วยเหลือในการจัดการส่งต่อไปยังกลุ่มสหวิชาชีพได้อย่างทันท่วงที ดังตัวอย่าง “ถ้าโรงพยาบาลมาส่งเคลสก็รู้ว่าปกติ แต่ถ้าลงพื้นที่ไปกับทีมสหวิชาชีพก็ไม่วู้ คุยยากว่าเป็นอะไร หรือปกติหรือไม่ เพราะเราไม่รู้ว่าเป็นโรคทางจิตอะไร”
5. ความรู้เกี่ยวกับการปฐมพยาบาลทางจิตใจเบื้องต้น	มีประสบการณ์ที่คล้ายคลึงกับกลุ่มสหวิชาชีพเกี่ยวกับการแสดงอาการหรือพฤติกรรมที่ผิดปกติของผู้รับบริการที่ไม่สามารถคาดเดาได้ ดังนั้นจึงควรมีการให้ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือทางใจในภาวะฉุกเฉินด้วย

วิจารณ์

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล เห็นได้ว่า บุคลากรในบ้านพักเด็กและครอบครัวทุกคนจะมีบทบาทในการดูแลเด็กที่ถูกกระทำด้วยความรุนแรง เนื่องจากภาระหน้าที่ของทุกคนในบ้านพักเด็กและครอบครัวมีความเกี่ยวข้องกัน และมีการร่วมมือกันในการปฏิบัติงาน (เอกชัย คนคิด และ ชลภัสส์ วงษ์ประเสริฐ, 2562) ทุกคนจึงมีความเกี่ยวข้องในการดูแลเด็กที่ถูกกระทำด้วยความรุนแรง ดังนั้นบุคลากรส่วนใหญ่มีความต้องการในการพัฒนาทักษะการบำบัดฟื้นฟูผู้เยาว์เด็กที่ถูกกระทำด้วยความรุนแรง แม้ว่าจะมีข้อจำกัดในการทำงานดูแลเด็กเนื่องจากภาระงานอื่นๆ มีมาก โดยความต้องการในประเด็นที่พบจากการวิจัยจะเป็นความต้องการความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการเด็ก โรคทางจิตเวชที่พบบ่อยในกลุ่มเด็กที่ถูกกระทำรุนแรง การให้การปรึกษาเด็กที่ถูกกระทำด้วยความรุนแรง การคัดกรองอาการผิดปกติทางจิตใจ และการดูแลจิตใจตนเองเมื่อต้องทำงานร่วมกับเด็กที่ถูกกระทำด้วยความรุนแรง ในส่วนของความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการเด็กนั้น บุคลากรในบ้านพักเด็กและครอบครัวตระหนักว่าการทราบพัฒนาการของเด็กทั่วไปจะทำให้บุคลากรสามารถแยกความแตกต่างระหว่างพัฒนาการตามปกติของเด็กกับพัฒนาการที่ถูกผลกระทบจากการถูกกระทำด้วยความรุนแรงได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้นซึ่งความรู้ในส่วนของการพัฒนาการมีความสัมพันธ์กับประเด็นความรู้เกี่ยวกับโรคทางจิตเวชที่พบบ่อยในกลุ่มเด็กที่ถูกกระทำรุนแรงโดยความรู้จากทั้งสองส่วนจะเอื้อให้บุคลากรผู้ปฏิบัติงานมีความไวในการสังเกตความผิดปกติในเด็กกลุ่มนี้มากยิ่งขึ้นโดย Thapar และ Riglin (2020) ระบุว่า ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการของมนุษย์มีความจำเป็นและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการใช้เป็นฐานในการทำความเข้าใจปัจจัยต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการและส่งผลต่อการมีพัฒนาการที่เบี่ยงเบนไปจากพัฒนาการที่เป็นปกติของมนุษย์ ทั้งนี้นอกจาก

ความรู้ในประเด็นดังกล่าวแล้วกลุ่มผู้ปฏิบัติงานสหวิชาชีพยังเล็งเห็นถึงความสำคัญของเครื่องมือที่จะใช้ในการคัดกรองอาการผิดปกติทางจิตใจซึ่งจะทำให้การประเมินเด็กเพื่อคัดกรองกลุ่มเด็กที่มีความเสี่ยงต่อการมีปัญหาด้านจิตใจมีความเป็นรูปธรรม แม่นตรงและทำได้รวดเร็วมากยิ่งขึ้นส่งผลให้เด็กเข้าสู่ระบบการช่วยเหลือได้อย่างทันท่วงทีและกลุ่มผู้ปฏิบัติงานเกิดความมั่นใจมากยิ่งขึ้นในการประเมินเพื่อให้ความช่วยเหลือเด็ก

นอกจากนี้ในส่วนของการให้การปรึกษาเด็กที่ถูกกระทำด้วยความรุนแรงยังเป็นส่วนสำคัญแม้ว่าเด็กจะมีเวลาอยู่ในบ้านพักเด็กและครอบครัวไม่นานแต่กระบวนการของการบำบัดฟื้นฟูผู้เยาว์นั้นจำเป็นเพื่อช่วยให้เด็กมีวิธีการรับมือกับปัญหาได้ดีขึ้น หากไม่มีกระบวนการในการฟื้นฟูผู้เยาว์ จะส่งผลให้เด็กมีวิธีการจัดการปัญหาที่ไม่เหมาะสมในอนาคต อาทิ การทำร้ายตนเอง ทำร้ายผู้อื่น ใช้สารเสพติด รวมทั้งอาจจะทำให้มีพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสมอีกด้วย (Vargas, Cataldo และ Dickson, 2005)

สรุป

บุคลากรในบ้านพักเด็กและครอบครัวส่วนใหญ่ต้องการพัฒนาทักษะการบำบัดฟื้นฟูผู้เยาว์เด็กที่ถูกกระทำด้วยความรุนแรง โดยต้องการเรียนรู้เกี่ยวกับพัฒนาการเด็ก โรคทางจิตเวชที่พบบ่อยในกลุ่มเด็กที่ถูกกระทำรุนแรง การให้การปรึกษาเด็กที่ถูกกระทำด้วยความรุนแรง การคัดกรองอาการผิดปกติทางจิตใจ และการดูแลจิตใจตนเองเมื่อต้องทำงานร่วมกับเด็กที่ถูกกระทำด้วยความรุนแรง

กิตติกรรมประกาศ

คณะผู้วิจัยขอขอบคุณ กรมกิจการเด็กและเยาวชน กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ในการสนับสนุนงบประมาณในการศึกษาวิจัย โดยการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดทำหลักสูตรการฝึกอบรมเกี่ยวกับการบำบัดฟื้นฟูเยียวยาเด็กที่ถูกกระทำด้วยความรุนแรง สำหรับเจ้าหน้าที่บ้านพักเด็กและครอบครัว

เอกสารอ้างอิง

ประพล มลิทธจินดา, ไชยา ยิ้มวิไล และ อลงกต แพนสนิท. (2559). ผลสัมฤทธิ์ในการบริหารงานตามยุทธศาสตร์ความมั่นคงของมนุษย์ของบ้านพักเด็กและครอบครัว กรมกิจการเด็กและเยาวชน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. *วารสารชุมชนวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา*, 10 (3) , 178.

เอกชัย คนคิด และ ชลภัสส์ วงษ์ประเสริฐ. (2562). ปัจจัยที่เอื้อต่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการถ่ายทอดความรู้ของบุคลากรบ้านพักเด็กและครอบครัว. *วารสารบรรณศาสตร์มศว.*, 12(1), 67.

Thapar, A., & Riglin, L. (2020). The importance of a developmental perspective in Psychiatry: what do recent genetic-epidemiological findings show. *Mol Psychiatry*, 25, 1631–1639. doi: 10.1038/s41380-020-0648-1

Vargas, L. Cataldo, J., & Dickson, S. (2005). Domestic violence and children. In G. R. Walz & R. K. Yep (Eds.), *VISTAS: Compelling perspectives on counseling, 2005* (pp.67-69). Alexandria, VA: American Counseling Association.